

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Plenarhandling

A7-0164/2011

18.4.2011

BETÄNKANDE

om politiska alternativ för främjande av en europeisk avtalsrätt för
konsumenter och företag
(2011/2013(INI))

Utskottet för rättsliga frågor

Föredragande: Diana Wallis

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	14
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR DEN INRE MARKNADEN OCH KONSUMENTSKYDD (*)	19
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR EKONOMI OCH VALUTAFRÅGOR	24
RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET	28

(*) Förfarande med associerade utskott – artikel 50 i arbetsordningen

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om politiska alternativ för främjande av en europeisk avtalsrätt för konsumenter och företag (2011/2013(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av grönboken från kommissionen av den 1 juli 2010 om politiska alternativ för främjande av en europeisk avtalsrätt för konsumenter och företag (KOM(2010)0348),
- med beaktande av kommissionens beslut 2010/233/EU av den 26 april 2010 om inrättande av en expertgrupp för den gemensamma referensramen för europeisk avtalsrätt¹,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 juli 2001 om europeisk avtalsrätt (KOM(2001)0398),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 12 februari 2003 med titeln ”En mer samordnad Europeisk avtalsrätt – en handlingsplan” (KOM(2003)0068),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 oktober 2004 med titeln ”Europeisk avtalsrätt och översynen av gemenskapens regelverk: Utvecklingen i framtiden” (KOM(2004)0651),
- med beaktande av rapporten från kommissionen av den 23 september 2005 med titeln ”Första årliga lägesrapporten om europeisk avtalsrätt och översynen av gemenskapens regelverk” (KOM(2005)0456) och rapporten från kommissionen av den 25 juli 2007 med titeln ”Andra lägesrapporten om den gemensamma referensramen” (KOM(2007)0447),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 22 oktober 2009 om gränsöverskridande e-handel mellan företag och konsumenter i EU (KOM(2009)0557),
- med beaktande av sin resolution av den 3 september 2008 om den gemensamma referensramen för europeisk avtalsrätt²,
- med beaktande av sin resolution av den 12 december 2007 om europeisk avtalsrätt³,
- med beaktande av sin resolution av den 7 september 2006 om europeisk avtalsrätt⁴,
- med beaktande av sin resolution av den 23 mars 2006 om europeisk avtalsrätt och översynen av gemenskapens regelverk: Utvecklingen i framtiden⁵,

¹ EUT L 105, 27.4.2010, s. 109.

² EUT C 295 E, 4.12.2009, s. 31.

³ EUT C 323 E, 18.12.2008, s. 364.

⁴ EUT C 305 E, 14.12.2006, s. 247.

⁵ EUT C 292 E, 1.12.2006, s. 109.

- med beaktande av sina resolutioner av den 26 maj 1989¹, 6 maj 1994², 15 november 2001³ och 2 september 2003⁴ i ärendet,
- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för rättsliga frågor och yttrandena från utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd och utskottet för ekonomi och valutafrågor (A7-0164/2011), och av följande skäl:
 - A. Initiativet om europeisk avtalsrätt, som syftar till att få bukt med problem på den inre marknaden som uppstått bl.a. till följd av avvikande avtalsrättsliga regler, har diskuterats i många år.
 - B. Efter den globala finanskrisen är det viktigare än någonsin att tillhandahålla ett samstämt europeiskt avtalsrättsligt system som ska bidra till att realisera den inre marknadens fulla potential och därmed hjälpa oss att uppnå Europa 2020-målen.
 - C. Den inre marknaden är fortfarande fragmenterad, vilket beror på ett flertal faktorer, bl.a. underlåtenhet att genomföra gällande lagstiftning för den inre marknaden.
 - D. Det krävs en större undersökning för att man ska kunna få ökad insikt i varför den inre marknaden förblir splittrad och hur man bäst kan lösa dessa problem, däribland hur man kan se till att befintlig lagstiftning genomförs.
 - E. Kommissionen presenterar i ovannämnda grönbok ett antal modeller för en europeisk avtalsrättsakt som skulle kunna bidra till att utveckla företagandet och stärka medborgarnas förtroende för den inre marknaden.
 - F. Den expertgrupp som upprättats för att bistå kommissionen med att förbereda ett förslag till en gemensam referensram (CFR) har inlett sitt arbete och ett rundabordssamtal med intressenterna.
 - G. De nationella skillnader som råder på det avtalsrättsliga området utgör inte det enda hinder för gränsöverskridande verksamhet som såväl små och medelstora företag som konsumenter möter eftersom de även står inför andra problem som språkbarriärer, olika beskattningssystem, frågan om näthandlarnas tillförlitlighet, begränsningar i tillgången till bredband, digital kompetens, säkerhetsproblem, enskilda medlemsstaters demografiska sammansättning, farhågor om integritetsskyddet, reklamationshantering, immateriella rättigheter m.fl.
 - H. Enligt en undersökning som kommissionen genomförde 2008 säljer tre fjärdedelar av detaljisterna varor bara på sin inhemska marknad, och gränsöverskridande försäljning äger ofta rum bara i några få medlemsstater⁵.

¹ EGT C 158, 26.6.1989, s. 400.

² EGT C 205, 25.7.1994, s. 518.

³ EGT C 140 E, 13.6.2002, s. 538.

⁴ EUT C 76 E, 25.3.2004, s. 95.

⁵ Eurobarometer 224, 2008, s. 4.

- I. Det är nödvändigt att skilja mellan gränsöverskridande transaktioner i vanlig mening och e-handel, som förknippas med specifika problem och med andra transaktionskostnader. Med tanke på framtida konsekvensbedömningar är det också nödvändigt att noga ange transaktionskostnadernas exakta sammansättning.
- J. Det står klart att tillämpningen av utländsk (konsument)lagstiftning i gränsöverskridande transaktioner enligt Rom I-förordningen¹ har medfört betydande transaktionskostnader för företag, särskilt små och medelstora företag. Enbart i Förenade kungariket beräknas dessa kostnader uppgå till 15 000 euro per företag och medlemsstat².
- K. Det behövs mer information om de transaktionskostnader som följer av tillämpningen av artiklarna 6.2 och 4.1 a i Rom I-förordningen, varvid det ska beaktas att Rom I började tillämpas först i december 2009.
- L. Dessa transaktionskostnader ses som ett av de främsta hindren för gränsöverskridande handel, något som bekräftades av 50 procent av de europeiska detaljister som redan bedriver sådan handel och som i intervjuer 2011 angav att deras gränsöverskridande försäljning skulle öka om de tillämpliga lagarna för gränsöverskridande transaktioner runt om i EU skulle harmoniseras. Bland övriga tillfrågade i denna grupp angav 41 procent att deras försäljning inte skulle öka. Som jämförelse ska nämnas att 60 procent av de tillfrågade detaljisterna som inte bedriver gränsöverskridande handel angav att deras försäljning över gränserna inte skulle öka med ett mer harmoniserat regelverk medan 25 procent angav att den skulle öka³.
- M. Några av de mest uppenbara svårigheterna för konsumenter och små och medelstora företag när det gäller den inre marknaden är komplexa avtalsförhållanden, oskäligen avtalsvillkor, otillräcklig och bristfällig information samt ineffektiva och tidskrävande förfaranden.
- N. Det är av största vikt att varje EU-initiativ beaktar såväl företagens som konsumenternas verkliga behov och intressen. Dessa intressen omfattar även juridiska/språkliga problem (tillhandahållande av standardiserade villkor och krav för små företag på samtliga EU-språk) liksom svårigheten att säkerställa att gränsöverskridande avtal efterlevs (bestämmelser om autonoma EU-åtgärder på processrättens område).
- O. En undersökning från kommissionen visar att 61 procent av 10 964 gränsöverskridande testbeställningar inte kunde utföras, samt att den gränsöverskridande handeln ökar konsumenternas möjligheter att hitta billigare erbjudanden⁴ och produkter som inte finns på konsumenternas inhemska onlinemarknader⁵. Den angivna andelen – 61 procent – verkar mycket hög och bör bli föremål för ytterligare undersökning, verifiering och bedömning.

¹ EUT L 177, 4.7.2008, s. 6.

² Ståndpunktsdokument från UK Federation of Small Businesses [brittiska förbundet för småföretag], om Rom I (2007).

³ Flash Eurobarometer 300, 2011

http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/retailers_eurobarometer_2011_en.pdf

⁴ KOM(2009)0557, s. 3.

⁵ Ibid, s. 5.

- P. Med en gradvis harmonisering kan man inte på ett effektivt sätt övervinna de hinder för den inre marknaden som följer av skillnader i den nationella avtalsrätten. För varje åtgärd måste det finnas klart belägg för att ett sådant initiativ skulle leda till en faktisk förändring som inte kan åstadkommas med andra, mindre inkräktande medel.
- Q. En gemensam europeisk avtalsrätt skulle gagna konsumenterna och framför allt bidra till ökad och mer lättillgänglig gränsöverskridande handel inom den inre marknaden.
- R. Förhandlingarna om direktivet om konsumenträttigheter¹ har visat på svårigheterna och begränsningarna då harmoniseringslinjen ska genomföras på konsumentlagstiftningens område med tillämpning på avtal utan att samtidigt äventyra det gemensamma åtagandet för ett starkt konsumentskydd i Europa.
- S. Alla åtgärder som vidtas på det europeiska avtalsrättsliga området måste beakta obligatoriska nationella bestämmelser och måste vara i överensstämmelse med det emotsedda direktivet om konsumenträttigheter, som kommer att få väsentlig betydelse för innehållet i – och nivån på harmoniseringen av – ett eventuellt framtida instrument på det europeiska avtalsrättsliga området. Det kommer att bli nödvändigt att noga och kontinuerligt övervaka genomförandet av direktivet under de kommande månaderna för att därmed kunna bestämma omfattningen av den frivilliga rättsakten.
- T. Varje slutprodukt på området europeisk avtalsrätt måste vara realistisk, genomförbar, proportionerlig, väl genomtänkt och, om så krävs, ändrad samt formellt antagen av EU:s medlagstiftare.
1. Europaparlamentet stöder åtgärder mot de hinder som står i vägen för dem som vill genomföra gränsöverskridande transaktioner på den inre marknaden, och anser att projektet om europeisk avtalsrätt i kombination med andra åtgärder kan vara värdefullt för ett förverkligande av den inre marknads fullständiga potential, då det skulle medföra omfattande ekonomiska och sysselsättningsmässiga vinster.
 2. Europaparlamentet välkomnar den öppna debatten om grönboken och efterlyser en grundlig analys av resultaten från detta samråd genom försorg av kommissionens ansvariga tjänsteavdelningar.
 3. Europaparlamentet betonar de små och medelstora företagens och hantverksföretagens ekonomiska betydelse i den europeiska ekonomin och således behovet av att se till att principen om att ”tänka småskaligt först”, som främjas i småföretagsakten (”Small Business Act”), genomförs väl och prioriteras i debatten om EU:s initiativ angående avtalsrätt.

Den europeiska avtalsrättens rättsliga karaktär

4. Europaparlamentet ser fram emot offentliggörandet av expertgruppens resultat för att den frivilliga rättsaktens tillämpningsområde och innehåll därigenom ska kunna förtydligas och för att man ska kunna inleda en öppen och transparent diskussion med samtliga intressenter om hur dessa resultat bör användas och om kommissionens överväganden av

¹ KOM(2008)0614.

andra valmöjligheter när det gäller att främja gränsöverskridande verksamhet. Parlamentet anser att man bör införa modeller för europeiska standardavtal. Dessa bör översättas till samtliga EU-språk och kopplas till ett system för alternativ tvistlösning via nätet. Detta skulle ha fördelen att erbjuda såväl avtalsparterna som kommissionen en kostnadseffektiv och enklare lösning.

5. Europaparlamentet är för alternativ 4, som innebär att man inrättar en frivillig rättsakt genom en förordning efter att först ha klarlagt den rättsliga grunden. Parlamentet anser att en sådan frivillig rättsakt skulle kunna kompletteras med en ”verktygslåda” som skulle kunna bekräftas genom ett interinstitutionellt avtal.
6. Europaparlamentet anser att man endast genom att använda den rättsliga formen av en förordning kan uppnå den skärpa och säkerhet om rättsläget som krävs.
7. Europaparlamentet betonar att en förordning om en frivillig europeisk avtalsrättsakt genom sin direkta verkan skulle leda till en mer välfungerande inre marknad, med fördelar för företagen (lägre kostnader genom att lagvalsregler undviks), konsumenterna (säkerhet om rättsläget, förtroende och en hög konsumentskyddsnivå) och rättssystemen i medlemsstaterna (det kommer inte längre att vara nödvändigt att sätta sig in i utländsk rätt).
8. Europaparlamentet välkomnar att den möjlighet man valt på ett lämpligt sätt beaktar subsidiaritetsprincipen och inte påverkar medlemsstaternas lagstiftningsbefogenheter på avtalsrättens och civilrättens områden.
9. Europaparlamentet anser att en ”verktygslåda” skulle kunna genomföras gradvis, inledningsvis som ett kommissionsverktyg som sedan omvandlas, när så beslutats av institutionerna, till ett redskap för unionslagstiftaren. Parlamentet påpekar att en ”verktygslåda” skulle utgöra den nödvändiga rättsliga bakgrund och det underlag som en frivillig rättsakt och standardiserade villkor och krav skulle kunna bygga på, och att den bör utgå från en bedömning av de nationella tvingande regler om konsumentskydd som gäller såväl inom som utom det befintliga regelverket för konsumentskydd.
10. Europaparlamentet anser att kompletteringen av en frivillig rättsakt med en ”verktygslåda” innebär att tydligare information om detta EU-instrument blir tillgänglig, vilket hjälper de berörda parterna att bättre förstå vilka rättigheter de har och göra välgrundade val när de ingår avtal på basis av systemet i fråga. Parlamentet konstaterar också att den rättsliga ramen blir mer begriplig och mindre betungande.
11. Europaparlamentet anser att det, både när det gäller avtal mellan företag och avtal mellan företag och konsument, bör stå fritt för samtliga parter att välja mellan att använda eller inte använda den frivilliga rättsakten som ett alternativ till nationell eller internationell lag (tillval). Parlamentet uppmanar därför kommissionen att klargöra hur den anser att den frivilliga rättsakten ska tolkas i förhållande till Rom I-förordningen och till internationella konventioner, inklusive FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor. Parlamentet menar dock att ytterligare uppmärksamhet måste ägnas åt att säkerställa att den frivilliga rättsakten erbjuder konsument och små företag, såsom de svagare parterna i ekonomiska transaktioner, vederbörligt skydd och att inga missförstånd uppstår härvidlag vid lagvalet. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att komplettera den

frivilla rättsakten med ytterligare uppgifter som i tydliga och begripliga ordalag förklarar vilka konsumenternas rättigheter är och att dessa inte äventyras, så att konsumenten får ökat förtroende för den frivilla rättsakten och kan göra välgrundade val om huruvida han eller hon vill ingå ett avtal på denna alternativa grund.

12. Europaparlamentet anser att en frivillig rättsakt skulle ge europeiskt mervärde, särskilt genom att garantera säkerhet om rättsläget med hjälp av EU-domstolens behörighet, som genast ger möjlighet att övervinna både rättsliga och språkliga hinder, eftersom en frivillig rättsakt givetvis skulle finnas tillgänglig på EU:s alla officiella språk. Parlamentet framhåller, med tanke på främjandet av en bättre förståelse för EU-institutionerna och deras funktionssätt, att unionsmedborgarna måste ha möjlighet att få all information om det frivilliga instrumentet översatt via tillgängliga och användarvänliga översättningsprogram på internet, så att de kan läsa den information de önskar på sitt eget språk.
13. Europaparlamentet ser ett flexibelt och frivilligt tillvalsinstrument som en möjlig praktisk fördel. Parlamentet uppmanar dock kommissionen att förtydliga vilka fördelar för såväl konsumenter som företag ett sådant instrument medför samt bättre klargöra vilka avtalsparter som kommer att kunna välja mellan den frivilliga rättsakten och den lag som ”i regel” ska tillämpas, samt förklara hur den tänker minska transaktionskostnaderna. Parlamentet uppmanar kommissionen att inbegripa en mekanism för regelbunden övervakning och granskning i ett förslag till en frivillig rättsakt, med ett nära deltagande från alla berörda parter, för att därigenom se till att den frivilliga rättsakten anpassas till det gällande regelverket om avtalsrätt (i första hand Rom I-förordningen), till marknadens behov och till den rättsliga och ekonomiska utvecklingen.

Instrumentets tillämpningsområde

14. Europaparlamentet anser att både avtal mellan företag och avtal mellan företag och konsumenter bör omfattas. Parlamentet betonar att den frivilliga rättsakten måste erbjuda en mycket hög konsumentskyddsnivå, som kompensation för det skydd som konsumenterna normalt skulle åtnjuta vid tillämpning av den nationella lagstiftningen. Parlamentet efterlyser ytterligare information om hur detta skulle kunna uppnås. Det gäller att finna tillfredsställande lösningar på de problem som den internationella privaträtten ställer och därför anser parlamentet att konsumentskyddsnivån bör vara högre än det minimiskydd som regelverket på konsumentområdet erbjuder, och omfatta så många nationella tvingande regler som möjligt. Parlamentet anser att ett sådan hög nivå på konsumentskyddet också är i företagets intresse eftersom de endast kommer att kunna utnyttja de fördelar som den frivilliga rättsakten erbjuder om konsumenter i samtliga medlemsstater är övertygade om att de inte kommer att gå miste om skydd om de väljer den frivilliga rättsakten.
15. Europaparlamentet anser att fördelarna med en enhetlig europeisk avtalsrätt måste framhållas för medborgarna på ett positivt sätt för att denna avtalsrätt ska få politisk legitimitet och politiskt stöd.
16. Europaparlamentet konstaterar att målet bör vara differentierade utformningar av avtalsrätten för avtal vid transaktioner mellan företag och avtal vid transaktioner mellan företag och konsument (B2B- respektive B2C-avtal), av respekt för de gemensamma

traditionerna i de nationella rättssystemen och med särskilt beaktande av skyddet för de svagare avtalsparterna, dvs. konsumenterna.

17. Europaparlamentet påpekar att grundläggande delar av den konsumentlagstiftning som tillämpas på avtal redan ingår i olika EU-bestämmelser och att viktiga avsnitt i konsumentlagstiftningen sannolikt kommer att konsolideras i direktivet om konsumenters rättigheter. Parlamentet påpekar att nyss nämnda direktiv skulle utgöra en för konsumenterna och företagen lättöverskådlig och enhetlig reglering, och betonar därför vikten av att invänta resultatet av förhandlingarna om direktivet om konsumenters rättigheter innan några slutgiltiga beslut fattas.
18. Vidare anser Europaparlamentet – mot bakgrund av de olika avtalens särskilda natur, framför allt B2B- och B2C-avtal, och de viktigaste nationella och internationella avtalsrättsliga principerna samt med anledning av den grundläggande principen om ett starkt konsumentskydd – att både den befintliga praxisen på området och principen om avtalsfrihet bör bevaras när det gäller B2B-avtal.
19. Europaparlamentet anser att en frivillig gemensam europeisk avtalsrätt skulle kunna göra den inre marknaden effektivare utan att påverka den nationella avtalsrätten i respektive medlemsstat.
20. Europaparlamentet anser att den frivilliga rättsakten i första hand bör finnas tillgänglig som ett tillval i gränsöverskridande fall och att det behövs garantier för att medlemsstaterna kan förhindra att den frivilliga rättsakten används på falska grunder vid transaktioner som inte är gränsöverskridande. Parlamentet konstaterar att den även kan ha fördelar i inhemska fall, då detta särskilt skulle gagna små och medelstora företag, eftersom den är enkel och kostnadsbesparande. Parlamentet är dock fast övertygat om att det bör vara upp till medlemsstaterna att avgöra huruvida den frivilliga rättsakten ska finnas tillgänglig i inhemska fall. Parlamentet anser vidare att effekterna av ett inhemskt tillval på nationella avtalsrättsliga regler måste analyseras särskilt.
21. Europaparlamentet medger att e-handel eller distansavtal utgör en stor del av de gränsöverskridande transaktionerna. Parlamentet anser att – medan en frivillig rättsakt inte borde begränsas till dessa typer av transaktioner – det kan finnas ett värde i att införa andra typer av begränsningar då den frivilla rättsakten tillämpas för första gången och till dess att tillräckliga erfarenheter av dess tillämpning har gjorts.
22. Europaparlamentet betonar vikten av att underlätta e-handeln inom EU, som är underutvecklad, och att det är nödvändigt att undersöka om skilda nationella avtalsrättsliga system skulle kunna utgöra ett hinder för utvecklingen av denna sektor, som både företagare och konsumenter med rätta anser vara en potentiell framtida tillväxtmotor.
23. Europaparlamentet anser att tillämpningsområdet för en ”verktygslåda” skulle kunna vara tämligen omfattande, medan en frivillig rättsakt bör begränsas till de centrala avtalsrättsliga frågorna. Parlamentet anser att en sådan ”verktygslåda” också bör överensstämma med den frivilliga rättsakten och att det bland dess ”verktyg” bör ingå begrepp som hämtats ur EU:s olika och vittförgrenade rättstraditioner, häribland regler

som utarbetats på grundval av bl.a. det akademiska utkastet till en gemensam referensram¹ och från ”Principes contractuels communs” och ”Terminologie contractuelle commune”². Vidare anser parlamentet att dess rekommendationer om konsumentavtalsrätten bör utgå från en i verklig mening hög skyddsnivå.

24. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och expertgruppen att klargöra vad som avses med ”centrala avtalsrättsliga frågor”.
25. Europaparlamentet ser fördelar med en frivillig rättsakt som innefattar särskilda bestämmelser om de vanligaste avtalstyperna, särskilt försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster. Parlamentet upprepar sin tidigare uppmaning om att inbegripa försäkringsavtal i tillämpningsområdet för den frivilliga rättsakten, eftersom det anser att ett sådant instrument skulle kunna vara särskilt användbart för mindre försäkringsavtal. När det gäller försäkringsavtalslagstiftningen understryker parlamentet att en grund redan har lagts i form av principerna för europeisk försäkringsavtalslagstiftning (”Principles of European Insurance Contract Law”), vilka bör införlivas i en europeisk avtalsrätt samt finslipas och ytterligare vidareutvecklas. Parlamentet manar dock till försiktighet när det gäller att införliva finansiella tjänster från ett eventuellt avtalsrättsligt instrument som föreslås i detta skede, och uppmanar kommissionen att inrätta en särskild intern expertgrupp för förberedelsearbete om eventuellt framtida finansiella tjänster – för att säkerställa att den finansiella tjänstesektorns eventuella särdrag, och eventuella dithörande initiativ som tas av andra delar av kommissionen, beaktas i ett framtida instrument – och att involvera parlamentet i ett tidigt skede.
26. Europaparlamentet framhåller att vissa särskilda frågor, i förhållande till vilka en frivillig rättsakt kan vara fördelaktig, har tagits upp, såsom digitala rättigheter och ekonomiskt ägande. Å andra sidan anser parlamentet att det kan bli nödvändigt att utesluta vissa typer av komplexa offentlighetsrättsliga avtal. Parlamentet uppmanar expertgruppen att undersöka möjligheten att inbegripa avtal om upphovsrätt i syfte att stärka upphovsmännens förhandlingsposition eftersom de ofta befinner sig i underläge gentemot motparten.
27. Europaparlamentet anser att den frivilliga rättsakten bör överensstämja med det gällande regelverket för avtalsrätt.
28. Europaparlamentet påpekar att det alltså finns många obesvarade frågor och många olösta problem när det gäller en europeisk avtalsrätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att ta hänsyn till rättspraxis, internationella konventioner om köp av varor, t.ex. CISG (FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor), och de konsekvenser som tillämpningen av direktivet om konsumenträttigheter får. Parlamentet betonar vikten av att harmonisera avtalsrätten inom EU och att samtidigt ta hänsyn till relevanta nationella bestämmelser som ger ett starkt skydd i B2C-avtal.

¹ Principer, definitioner och modellregler för europeisk civilrätt – förslag till gemensam referensram, utgiven av von Bar, Clive, Schulte-Nölke m.fl. 2008.

² Volymerna 6 och 7, 2008, i samlingen *Droit privé comparé et européen*, B. Fauvarque-Cosson, D. Mazeaud.

Praktisk tillämpning av ett europeiskt avtalsrättsligt instrument

29. Europaparlamentet anser att konsumenter och små och medelstora företag måste kunna dra verkliga fördelar av den frivilliga rättsakten och att denna borde utformas på ett enkelt, tydligt och balanserat sätt som gör att alla parter finner den lösningsbara att använda.
30. Samtidigt som en frivillig rättsakt innebär att ett enda regelverk tillhandahålls anser Europaparlamentet att det fortfarande kommer att finnas behov att eftersträva bestämmelser om standardiserade handelsvillkor och handelskrav som kan återges i en enkel och begriplig form och som ska finnas kommersiellt tillgängliga för företag, särskilt små och medelstora företag, med någon form av positiv uppmärksamhet för att säkra konsumenternas förtroende. Parlamentet konstaterar att standardiserade villkor och krav som utgår från en frivillig rättsakt skulle ge större säkerhet om rättsläget än standardiserade, för hela EU enhetliga villkor som utgår från nationella lagar och som skulle skapa större möjligheter för olika nationella tolkningar.
31. Europaparlamentet påminner om att ytterligare arbete med gränsöverskridande alternativ tvistlösning – en smidig och kostnadseffektiv lösning särskilt för små och medelstora företag och konsumenter – förblir en prioritet, men betonar att den alternativa tvistlösningen kommer att underlättas ytterligare om parterna använder ett regelverk som återfinns i en frivillig rättsakt. Parlamentet erinrar om att Uncitrals arbetsgrupp för onlinesystem för tvistlösning också har visat intresse för en frivillig rättsakt som ett sätt att främja alternativ tvistlösning¹ och uppmanar därför kommissionen att följa den utveckling som sker på detta område inom andra internationella organ.
32. Europaparlamentet föreslår att förbättringar i driften av och effektiviteten hos de gränsöverskridande provningssystemen skulle kunna underlättas genom en direkt koppling mellan den frivilliga rättsakten och det europeiska betalningsföreläggandet respektive det europeiska småmålsförfarandet. Parlamentet anser att innan åtgärder vidtas bör man införa en elektronisk underrättelse för att hjälpa företagen att skydda sina rättigheter, särskilt vad gäller immateriell äganderätt och det europeiska småmålsförfarandet.
33. Europaparlamentet konstaterar att konsumenterna sällan känner att de har valmöjligheter när det gäller avtalsvillkor eller då de ställs inför en situation av typen ”passar det inte, så låt bli”. Parlamentet är fast övertygat att en frivillig rättsakt som kompletteras med en ”verktygslåda” och en uppsättning standardiserade villkor och krav, översatta till samtliga språk, kommer att uppmuntra nya företag att etablera sig på marknader runt om i EU, vilket kommer att stärka konkurrensen och öka konsumenternas övergripande valmöjligheter.
34. Även om det slutgiltiga effektivitetstestet för varje slutlig rättsakt är själva den inre marknaden betonar Europaparlamentet att man på förhand måste fastställa att initiativet ger mervärde för konsumenterna och inte kommer att försvåra gränsöverskridande transaktioner för konsumenter och företag. Parlamentet betonar nödvändigheten av att ställa bestämmelser till förfogande om tillhandhållande av adekvat information om

¹ Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt: ”Report of Working Group III (Online Dispute Resolution) on the work of its twenty-second session” (Wien, 13–17 december 2010), s. 8, 10.

rättsaktens existens och verkan för alla potentiella intressenter och berörda parter (däribland nationella domstolar).

35. Europaparlamentet konstaterar att man i samband med målet att skapa en europeisk avtalsrätt inte får förbise betydelsen av en fungerande europeisk rättskipning på det civilrättsliga området.
36. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna genomföra kvalitetskontroller för att fastställa huruvida de föreslagna rättsakterna inom den europeiska avtalsrätten är användarvänliga, fullt ut svarar mot medborgarnas intressen, skapar mervärde för konsumenter och företag, stärker den inre marknaden och underlättar gränsöverskridande handel.

Deltagande intressenter, konsekvensbedömning

37. Europaparlamentet betonar den avgörande betydelsen av att intressenter från hela EU och olika verksamhetssektorer deltar, däribland rättstillämpare, och påminner kommission om att hålla ett brett och öppet samråd med samtliga intressenter innan den fattar ett beslut på grundval av expertgruppens resultat.
38. Europaparlamentet uppskattar att det redan finns en varierad geografisk och sektoriell bakgrund i både expertgruppernas och intressentgruppernas sammansättning. Parlamentet anser att intressenternas bidrag kommer att bli ännu viktigare så snart samrådsfasen är över och om ett lagstiftningsförfarande som sådant, vilket skulle behöva vara så inkluderande och överskådligt som möjligt, inleds.
39. I enlighet med principerna om ”bättre lagstiftning” erinrar Europaparlamentet om behovet av en heltäckande och bred konsekvensbedömning där olika politiska alternativ analyseras, däribland alternativet att inte vidta europeiska åtgärder, och där fokus ligger på praktiska frågor som de eventuella konsekvenserna för konsumenter och små och medelstora företag, de möjliga konsekvenserna för den illojala konkurrens som förekommer på den inre marknaden och hur i detalj var och en av dessa lösningar inverkar på unionens regelverk och de nationella rättssystemen.
40. Europaparlamentet anser att en EU-harmonisering av avtalsrättslig praxis, i väntan på att konsekvensbedömningen ska slutföras, visserligen skulle kunna vara ett effektivt sätt att säkerställa konvergens och rättvisare konkurrensvillkor, men att ett frivilligt instrument, med tanke på de utmaningar det skulle innebära att harmonisera inte bara medlemsstaternas rättssystem utan även rättssystemen i regioner med lagstiftningsbefogenhet i denna fråga, ändå skulle kunna vara lättare att genomföra, så länge det kan säkerställas att detta instrument innebär ett mervärde för både konsumenter och företag.
41. I fråga om varje förslag till en framtida frivillig rättsakt som kommissionen framlägger insisterar Europaparlamentet på att det till fullo hörs och involveras genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet och att den frivilliga rättsakten i fråga underställs granskning och ändring enligt detta förfarande.

o

o o

42. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

MOTIVERING

I. Bakgrund

Genom avtalsrätt regleras och organiseras transaktioner på den inre marknaden, och dess potential att både hindra och underlätta dessa transaktioner är därför uppenbar. Om man väljer rätt väg framåt på det avtalsrättsliga området kan det utgöra ett viktigt bidrag för att förbättra den inre marknads funktion och realisera marknads fulla potential för företag, särskilt små och medelstora företag, samt konsumenter.

De potentiella fördelarna med en europeisk avtalsrätt för den inre marknaden har diskuterats inom den interinstitutionella ramen och med allmänheten under många år. Parlamentet uttalade sig för första gången i frågan 1989. Kommissionen breddade debatten genom att utfärda ett meddelande 2001, i vilket den inriktade sig på tänkbara problematiska avvikelser i avtalsrätt som kan uppstå på den inre marknaden och möjliga handlingsalternativ. Mot bakgrund av svaren på detta samråd utfärdade kommissionen en handlingsplan 2003, i vilken den bland annat föreslog att en gemensam referensram skulle utarbetas, som skulle innehålla definitioner, gemensamma principer och modellregler i syfte att förbättra den europeiska avtalsrätts kvaliteten och konsekvens. I ett ytterligare meddelande, från 2004, föreskrev kommissionen en uppföljning till denna handlingsplan och föreslog också en översyn av unionens regelverk på detta område. År 2008 överlämnade kommissionen ett förslag till direktiv om konsumenträttigheter. När det gäller europeisk avtalsrätt och den gemensamma referensramen har kommissionen utarbetat två rapporter om utvecklingen på detta område, och nu har den åter föreslagit ett antal åtgärder på området i form av en grönbok.

Det ska noteras att parlamentet upprepade gånger, i sina olika resolutioner om ärendet, har instämt i de fördelar som de positiva effekterna av en avtalsrättslig ram förväntas ge den inre marknaden. Dessutom har parlamentet välkomnat idén om en gemensam referensram och insisterat på att parlamentet självt och de berörda intressenterna ska delta nära.

Syftet med betänkandet är att bemöta kommissionens nyligen framlagda grönbok om europeisk avtalsrätt och fastställa parlamentets prioriteringar på detta område.

II. Bevisning

Med tanke på att alla avtalsrättsliga initiativ i mycket hög grad måste uppfylla faktiska behov hos och ta hänsyn till företagens och konsumenternas oro, anser föredraganden att all argumentation på detta område måste bygga på praktisk bevisning som hör samman med den rådande situationen på det avtalsrättsliga området och eventuella svårigheter som företag och konsumenter stöter på, särskilt vid gränsöverskridande transaktioner.

I betänkandet hänvisas det därför till flera olika aktuella uppgifter:

– *UK Federation of Small Businesses* [brittiska förbundet för små företag] beräknade i sitt ståndpunktsdokument om Rom I-förordningen från 2007 att det skulle kosta ett företag 15 000 euro att träda in på en annan medlemsstats e-handelsmarknad, och i de kostnaderna ingår utgifter för juridiskt bistånd, översättning och genomförande.

– För Flash Eurobarometerundersökning 224, 2008, om näringsidkarnas attityder till gränsöverskridande handel och konsumentskydd (*Business attitudes towards cross-border sales and consumer protection*), enligt de uppgifter som tillhandahållits, intervjuades sammanlagt 7 282 chefer i de 27 medlemsstaterna och Norge under perioden 30 januari–7 februari 2008. Bland de viktigaste resultaten kan följande nämnas (Viktigaste resultat, s. 4):

- Tre fjärdedelar av EU:s detaljister säljer bara på sina inhemska marknader. Dessutom är de företag som är mest benägna att bedriva gränsöverskridande detaljhandel medelstora och större bolag inom detaljhandeln.
- 60 procent av detaljisterna ansåg att de uppskattade kostnaderna för att följa de olika nationella lagar som reglerar konsumenttransaktioner var ett hinder som skapade problem för dem.
- Vidare visade det sig att 46 procent av detaljisterna var ense om att om de lagbestämmelser som reglerar konsumenttransaktioner harmoniserades i hela unionen skulle deras gränsöverskridande försäljning öka. 41 procent sade att den gränsöverskridande handelns omfattning inte skulle förändras. Samtidigt som 75 procent inte bedriver gränsöverskridande handel för närvarande var det enbart 41 procent som sade att de skulle fortsätta att inte göra det om bestämmelserna harmoniserades.

– Bakgrunden till den bevisning från kommissionens meddelande av den 22 oktober 2009 om gränsöverskridande e-handel mellan företag och konsumenter i EU (KOM(2009)0557) som används, i enlighet med de uppgifter som finns i meddelandet, är följande: testshoppare i alla medlemsstater fick en lista över 100 populära produkter som de skulle söka efter på Internet och anteckna det totala pris som de skulle ha betalat om de verkligen hade genomfört köpen, samtliga fraktkostnader och avgifter inbegripna. Inhemska och gränsöverskridande erbjudanden, om sådana fanns tillgängliga, jämfördes. Även tillgången på produkter och om transaktionen kunde slutföras antecknades. Här nedan följer några av de uppnådda resultaten:

- Prisjämförelse: i 13 av 27 medlemsstater (Portugal, Italien, Slovenien, Spanien, Danmark, Rumänien, Lettland, Grekland, Estland, Finland, Ungern, Cypern, Malta) lyckades testshopparna i åtminstone hälften av fallen hitta erbjudanden i andra länder som var minst 10 procent billigare än de bästa inhemska erbjudandena (KOM(2009)0557, s. 3).
- Tillgång till produkter: inom ramen för det uppdrag som beskrivs ovan kunde testshoppare i Cypern, Malta och Luxemburg, men också i Litauen, Lettland, Irland, Belgien, Estland, Portugal och Finland, inte hitta åtminstone hälften av de 100 testprodukter som de skulle leta efter i inhemska nätbutiker (KOM(2009)0557, s. 4).
- Misslyckade transaktioner online: inom ramen för de 10 964 gränsöverskridande tester som utfördes var det i genomsnitt enbart möjligt att göra en beställning hos en nätbutik som inte fanns i samma land som konsumenten i 39 procent av fallen. 61 procent av beställningarna skulle inte ha kunnat genomföras, antingen för att nätbutikerna

vägrade att hantera beställningar från den berörda konsumentens land eller av andra anledningar.

Föredraganden anser att dessa uppgifter talar för att avvikelser i avtalsrätten avskräcker företag, särskilt små och medelstora företag, från att delta i gränsöverskridande handel och får att dem att avstå från att utnyttja de möjligheter och fördelar som den inre marknaden ger. Vidare bekräftar de att konsumenter missgynnas av ett begränsat produkturval, högre priser och lägre kvalitet på grund av försvagad gränsöverskridande konkurrens. Konsumenterna kan till och med helt förvägras tillgång till gränsöverskridande erbjudanden.

III. Betänkandets utformning

Detta betänkande består av fyra delar: i den första och andra delen ges svar på de frågor som kommissionen ställde i sin grönbok, i den tredje och fjärde delen tas frågor som föredraganden anser vara av särskild vikt upp, särskilt frågor om den praktiska tillämpningen av ett europeisk avtalsrättsligt instrument och frågor om deltagande intressenter och konsekvensbedömningen.

Den europeiska avtalsrättsens rättsliga karaktär

Föredraganden ser gillande på alternativet att inrätta en frivillig rättsakt för europeisk avtalsrätt med hjälp av en förordning (alternativ 4). Det skulle kunna kompletteras med en ”verktygslåda” för kommissionen och lagstiftaren (alternativ 2), som skulle kunna genomföras genom ett interinstitutionellt avtal. Föredraganden anser att fördelen med en verktygslåda är att den kan inrättas tämligen snabbt. Den skulle kunna införas med hjälp av en strategi i flera steg, och först tillgängliggöras för kommissionen när denna ska lägga fram lagstiftningsförslag om avtalsrätt, och därefter, i ett andra steg, så snart ett interinstitutionellt avtal har slutits, för parlamentet och rådet när de ska lagstifta på detta område. Det faktum att en ”verktygslåda” skulle kunna utarbetas snabbt skulle garantera det första fälttestet av enskilda inslag i den gemensamma referensramen och första rättspraxis, och följaktligen skapa den rättsliga bakgrund mot vilken en frivillig rättsakt kommer att fungera.

Jämfört med till exempel befintliga internationella regler som Wienkonventionen om internationella köp av varor eller Unidroits principer för internationella kommersiella avtal, ser föredraganden en frivillig rättsakt som en klar fördel, som kommer att ge rättssäkerhet inom ramen för EU-domstolens behörighet och språklig mångfald. Föredraganden anser särskilt att det är positivt att en frivillig rättsakt kommer att utvidga parternas valmöjligheter och få fördelaktiga effekter om den anses gynnsam och väljs av parterna. Det kommer inte att leda till någon skada om den inte blir vald. Vidare anser föredraganden att en mekanism för övervakning och granskning kommer att vara av yttersta vikt för att se till att den frivilliga rättsakten håller jämna steg med marknadens behov samt rättsliga och ekonomiska utveckling.

Instrumentets tillämpningsområde

Föredraganden anser att både avtal mellan företag och avtal mellan näringsidkare och konsumenter borde omfattas av en frivillig rättsakt. Konsumentskyddsnivån måste vara hög för att säkra de förväntade effekterna på den inre marknaden.

Vidare menar föredraganden att en frivillig rättsakt skulle kunna göras tillgänglig som ett tillval både i gränsöverskridande och inhemska fall, men vill att frågan och de effekter som tillgängligheten till en frivillig rättsakt för inhemska transaktioner skulle få på den nationella avtalsrättens utveckling analyseras noggrant. Denna analys skulle kunna göras inom ramen för den konsekvensbedömning som måste åtfölja förslagen om ett avtalsrättsligt instrument.

Föredraganden konstaterar att det finns aktörer som vill begränsa ett framtida avtalsrättsligt instrument till e-handel eller distansförsäljning och medger att dessa avtalstyper skulle vara ett av det framtida instrumentets huvudsakliga tillämpningsområden, men föredraganden vill inte skapa en konstlad uppdelning mellan ”virtuella” transaktioner/transaktioner på distans respektive transaktioner som görs ansikte mot ansikte, och är därför emot en begränsning av tillämpningsområdet för en frivillig rättsakt i detta avseende.

När det gäller instrumentets materiella tillämpningsområde anser föredraganden att man borde fokusera på kärnfrågor inom avtalsrätten.

I fråga om särskilda avtalstypers omfattning anser föredraganden att bestämmelser om köp av varor ska prioriteras, liksom tjänstekontrakt. Vidare vill föredraganden påminna om att parlamentet redan i sin resolution av den 2 september 2003 betonade att ett tillvalsinstrument på områdena konsumentavtal och försäkringsavtal borde prioriteras. Det finns fördelar med en frivillig rättsakt särskilt när det gäller mindre försäkringsavtal. Dessutom är föredraganden intresserad av att undersöka vilka möjligheter en frivillig rättsakt kan ge när det gäller digitala rättigheter och ekonomiskt ägande, frågor som har tagits upp under de pågående diskussionerna. Å andra sidan ser föredraganden ett behov att tydligt fastställa gränser för de avtalstyper som omfattas. Det bör till exempel klargöras att komplexa offentligrättsliga avtal eller vissa storskaliga avtal på området offentlig upphandling inte ska omfattas av en frivillig rättsakt.

Praktisk tillämpning av ett europeiskt avtalsrättsligt instrument

I denna del tar föredraganden upp ett antal frågor som framstår som viktiga för den praktiska tillämpningen av en frivillig rättsakt.

Framför allt betonar föredraganden att de centrala målen bör vara rättsaktens enkelhet och att den ska kunna börja tillämpas. Dessutom måste en frivillig rättsakt betraktas mot bakgrund av standardvillkor och standardkrav, och det kommer att bli avgörande för användarna av den frivilliga rättsakten, särskilt små och medelstora företag, att det finns enkla och begripliga standardregler. Om något slags system för förtroendemärkning skulle införas skulle detta säkra ytterligare konsumentförtroende.

Vidare menar föredraganden att de synergieffekter som en alternativ tvistlösning, och även det europeiska betalningsföreläggandet och det europeiska småmålsförfarandet, ger borde eftersträvas.

Slutligen betonar föredraganden att en frivillig rättsakt kommer att ge konsumenterna större valmöjligheter.

Deltagande intressenter, konsekvensbedömning

Föredraganden påminner om att det är av avgörande vikt att intressenterna deltar på ett omfattande och balanserat sätt. Kommissionens aktuella arbetsmetod som innefattar en expert och en intressegrupp säkerställer redan intressenternas deltagande. Föredraganden anser dock att det är viktigt att framhålla att processen inte har lämnat samrådsfasen ännu, och att lagstiftningsförfarandet som sådant ännu inte har inletts. Intressenternas deltagande kommer att bli särskilt viktigt under lagstiftningsförfarandet, som till varje pris måste vara öppet för alla och insynsvänligt.

Slutligen betonar föredraganden vikten av en omfattande och varierad konsekvensbedömning, i vilken en lång rad politiska alternativ undersöks och som inriktas på praktiska frågor som är viktiga för tillämpningen av en frivillig rättsakt.

22.3.2011

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR DEN INRE MARKNADEN OCH KONSUMENTSKYDD (*)

till utskottet för rättsliga frågor

över politiska alternativ för främjande av en europeisk avtalsrätt för konsumenter och företag
(2011/2013(INI))

Föredragande (*): Hans-Peter Mayer

(*) Förfarande med associerade utskott – artikel 50 i arbetsordningen

FÖRSLAG

Utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd uppmanar utskottet för rättsliga frågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. Det krävs en större undersökning för att man ska kunna få ökad insikt i varför den inre marknaden förblir splittrad och hur man bäst kan lösa dessa problem, däribland hur man kan se till att befintlig lagstiftning genomförs.
- B. Några av de mest uppenbara svårigheterna för konsumenter och små och medelstora företag när det gäller den inre marknaden är komplexa avtalsförhållanden, oskäligen avtalsvillkor, otillräcklig och bristfällig information samt ineffektiva och tidskrävande förfaranden.
- C. En gemensam europeisk avtalsrätt skulle gagna konsumenterna och framför allt bidra till ökad och mer lättillgänglig gränsöverskridande handel inom den inre marknaden.
- D. Kommissionen presenterar i sin grönbok¹ ett antal modeller för en europeisk avtalsrättsakt som skulle kunna bidra till att utveckla företagandet och stärka medborgarnas förtroende för den inre marknaden.

¹ KOM(2010)0348.

- E. Förhandlingarna om direktivet om konsumenträttigheter¹ har visat på svårigheterna och begränsningarna då harmoniseringslinjen ska genomföras på konsumentlagstiftningens område med tillämpning på avtal utan att samtidigt äventyra det gemensamma åtagandet för ett starkt konsumentskydd i Europa.
- F. Varje slutprodukt på området europeisk avtalsrätt måste vara realistisk, genomförbar, proportionerlig, väl genomtänkt och, om så krävs, ändrad samt formellt antagen av EU:s medlagstiftare.
1. Europaparlamentet välkomnar den öppna debatten om grönboken och efterlyser en grundlig analys av resultaten från detta samråd genom försorg av kommissionens ansvariga tjänsteavdelningar. Parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en ingående konsekvensbedömning av alla föreslagna alternativ och att framför allt bedöma de ekonomiska aktörernas faktiska behov samt de kostnader och det mervärde som varje alternativ medför.
 2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en ingående konsekvensbedömning av det alternativ som anses vara mest lämpligt. Konsekvensbedömningen bör omfatta bland annat fastställande av den lämpligaste rättsliga grunden, sociala och ekonomiska konsekvenser, samstämdhet med befintlig EU-rätt, internationell rätt och civilrätt, möjliga system för skiljedomsförfaranden i samband med konflikter angående val och tillämpning av den frivilliga rättsakten mellan konsumenter och företag samt den frivilliga rättsaktens mervärde för konsumenter och företag. Konsekvensbedömningen bör slutföras och problemen bör lösas innan arbetet med det politiska alternativet inleds.
 3. Europaparlamentet betonar de små och medelstora företagens och hantverksföretagens ekonomiska betydelse i den europeiska ekonomin och således behovet av att se till att principen om att ”tänka småskaligt först”, som främjas i småföretagsakten (”Small Business Act”), genomförs väl och prioriteras i debatten om EU:s initiativ angående avtalsrätt.
 4. Europaparlamentet anser att utvecklandet av en kombination av en frivillig europeisk avtalsrätt och en ”verktyglåda” skulle kunna bli av stort värde när det gäller att få till stånd en väl fungerande inre marknad, och att parlamentet och rådet bör ha det slutliga ansvaret för dess rättsliga form och räckvidd. Utgångspunkten vid tillämpningen av en frivillig europeisk avtalsrätt bör vara att den ska omfatta köpeavtal och e-handel, och verktyglådan bör erbjuda allmänna definitioner som underlättar upprättandet av andra typer av avtal. Parlamentet påminner om att det finns många andra praktiska hinder för gränsöverskridande handel, till exempel språk, transportkostnader, konsumentpreferenser och kultur, som inte kan lösas genom avtalsrätten.
 5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna genomföra kvalitetskontroller för att fastställa huruvida de föreslagna rättsakterna inom den europeiska avtalsrätten är användarvänliga, fullt ut svarar mot medborgarnas

¹ KOM(2008)0614.

intressen, skapar mervärde för konsumenter och företag, stärker den inre marknaden och underlättar gränsöverskridande handel.

6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inom ramen för initiativet till den europeiska avtalsrätten undersöka de särskilda svårigheter som konsumenter och företag ställs inför inom den gränsöverskridande handeln, framför allt i samband med investeringar, betalningar, leveranser, språkliga hinder, ersättning och skillnader i rättsliga, administrativa och kulturella traditioner.
7. Om en frivillig avtalsrättsakt inrättas på EU-nivå bör den enligt Europaparlamentet utgöra ett självständigt, alternativt och kompletterande system för gränsöverskridande avtal som konsumenter och företag skulle kunna välja i stället för tillämplig nationell lagstiftning. Medlemsstaterna skulle kunna ges möjlighet att tillämpa det även på avtal som ingåtts enligt inhemsk lagstiftning.
8. Europaparlamentet anser att en gemensam europeisk avtalsrätt skulle kunna göra den inre marknaden effektivare utan att påverka den nationella avtalsrätten i respektive medlemsstat.
9. Europaparlamentet anser att man i ytterligare utsträckning bör överväga om artiklarna 114 och 169 eller 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utgör den lämpliga rättsliga grunden för en rättsakt för reglering av avtal mellan företag (B2B) och mellan företag och konsumenter (B2C).
10. Europaparlamentet konstaterar att målet bör vara differentierade utformningar av avtalsrätten för B2B- och B2C-avtal, av respekt för de gemensamma traditionerna i de nationella rättssystemen och med särskilt beaktande av skyddet för de svagare avtalsparterna, dvs. konsumenterna.
11. Europaparlamentet påpekar att det allttjämt finns många obesvarade frågor och många olösta problem när det gäller en europeisk avtalsrätt. Parlamentet uppmanar kommissionen att ta hänsyn till rättspraxis, internationella konventioner om köp av varor, t.ex. CISG (FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor), och de konsekvenser som tillämpningen av direktivet om konsumenträttigheter får. Parlamentet betonar vikten av att harmonisera avtalsrätten inom EU och att samtidigt ta hänsyn till relevanta nationella bestämmelser som ger ett starkt skydd i B2C-avtal.
12. Europaparlamentet betonar vikten av att underlätta e-handeln inom EU, som är underutvecklad, och att det är nödvändigt att undersöka om skilda nationella avtalsrättsliga system skulle kunna utgöra ett hinder för utvecklingen av denna sektor, som både företagare och konsumenter med rätta anser vara en potentiell framtida tillväxtmotor.
13. Europaparlamentet påpekar att grundläggande delar av den konsumentlagstiftning som tillämpas på avtal redan ingår i olika EU-bestämmelser och att viktiga avsnitt i konsumentlagstiftningen sannolikt kommer att konsolideras i direktivet om konsumenters rättigheter. Parlamentet påpekar att nyss nämnda direktiv skulle utgöra en för konsumenterna och företagen lättöverskådlig och enhetlig reglering, och betonar därför

vikten av att invänta resultatet av förhandlingarna om direktivet om konsumenters rättigheter innan några rekommendationer utfärdas.

14. När det gäller försäkringsavtalslagstiftningen understryker Europaparlamentet att en grund redan har lagts i form av principerna för europeisk försäkringsavtalslagstiftning (Principles of European Insurance Contract Law), vilka bör integreras i en europeisk avtalsrätt samt ses över och vidareutvecklas.
15. Vidare anser Europaparlamentet – mot bakgrund av de olika avtalens särskilda natur, framför allt B2B- och B2C-avtal, och de viktigaste nationella och internationella avtalsrättsliga principerna samt med anledning av den grundläggande principen om ett starkt konsumentskydd – att både den befintliga praxisen på området och principen om avtalsfrihet bör bevaras när det gäller B2B-avtal.
16. Europaparlamentet är övertygat om att alla initiativ inom ramen för en europeisk avtalsrätt bör vara balanserade, enkla, klara, översiktliga och användarvänliga och vara utformade utan vaga rättsliga begrepp så att särskilt de europeiska konsumenterna kan förstå dem, under samtidigt beaktande av båda (eller alla) parternas potentiella intressen i varje avtal.
17. Europaparlamentet påpekar att det skulle innebära en ytterligare börda för konsumenten och att det skulle krävas kunskap om de två olika formerna av avtalsrätt för att ett väl underbyggt val skulle kunna göras. Om de båda alternativen inte förklaras enkelt med en uppräknning av deras för- och nackdelar skulle det inte bli möjligt för konsumenten att göra ett meningsfullt val.
18. Europaparlamentet anser att konsumenterna inte får tillräcklig information om tillgången till och genomförandet av deras avtalsrättigheter framför allt gällande gränsöverskridande handel. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en lättillgänglig och användarvänlig informationsmekanism som tydligt förklarar hur avtalsrätten fungerar bland medlemsstaterna och, vilket är desto viktigare, hur den kan gynna medborgare, konsumenter och små och medelstora företag.
19. Europaparlamentet anser att alla initiativ inom ramen för den europeiska avtalsrätten på B2C-området måste omfatta ett mycket starkt konsumentskydd. Om medlemsstaterna ändå garanterar ett starkare konsumentskydd bör konsumenterna inte berövas tillgång till detta skydd.
20. Även om det slutgiltiga effektivitetstestet för varje slutlig rättsakt är själva den inre marknaden betonar Europaparlamentet att man på förhand måste fastställa att initiativet ger mervärde för konsumenterna och inte kommer att försvåra gränsöverskridande transaktioner för konsumenter och företag. Parlamentet betonar nödvändigheten av att ställa bestämmelser till förfogande om tillhandhållande av adekvat information om rättsaktens existens och verkan för alla potentiella intressenter och berörda parter (däribland nationella domstolar).

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	22.3.2011
Slutomröstning: resultat	+: 20 -: 3 0: 13
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Iliana Ivanova, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Gianni Pittella, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Kyriacos Triantaphyllides, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Damien Abad, Cornelis de Jong, Ashley Fox, Constance Le Grip, Pier Antonio Panzeri, Antonyia Parvanova, Sylvana Rapti, Amalia Sartori
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Michael Gahler

23.3.2011

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR EKONOMI OCH VALUTAFRÅGOR

till utskottet för rättsliga frågor

över politiska alternativ för främjande av en europeisk avtalsrätt för konsumenter och företag (2011/2013(INI))

Föredragande: Sirpa Pietikäinen

FÖRSLAG

Utskottet för ekonomi och valutafrågor uppmanar utskottet för rättsliga frågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. Europaparlamentet stöder åtgärder mot de hinder som står i vägen för dem som vill genomföra gränsöverskridande transaktioner på den inre marknaden, och anser att projektet om europeisk avtalsrätt i kombination med andra åtgärder kan vara värdefullt för ett förverkligande av den inre marknads fullständiga potential, då det skulle medföra omfattande ekonomiska och sysselsättningsmässiga vinster.
2. Europaparlamentet insisterar på att kommissionen genomför en konsekvensbedömning för att få fram faktaunderlag för en bedömning av genomförandekostnaderna för ett avtalsrättsligt instrument, liksom av huruvida en harmonisering av europeisk avtalsrätt i praktiken skulle skapa ett mervärde för företagen, särskilt små och medelstora företag, och för konsumenterna.
3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att i sin konsekvensbedömning ta upp hur det avtalsrättsliga instrumentet skulle medföra fördelar för företagen, mot bakgrund av de andra hinder på den inre marknaden som små och medelstora företag stöter på och som kan ha mer omedelbara och påtagliga effekter, och att överväga alternativa sätt att gripa sig an dessa hinder.
4. Europaparlamentet anser att en EU-harmonisering av avtalsrättslig praxis, i väntan på att konsekvensbedömningen ska slutföras, visserligen skulle kunna vara ett effektivt sätt att säkerställa konvergens och rättvisare konkurrensvillkor, men att ett frivilligt instrument, med tanke på de utmaningar det skulle innebära att harmonisera inte bara

medlemsstaternas rättssystem utan även rättssystemen i regioner med lagstiftningsbefogenhet i denna fråga, ändå skulle kunna vara lättare att genomföra, så länge det kan säkerställas att detta instrument innebär ett mervärde för både konsumenter och företag.

5. Europaparlamentet anser att ett sådant instrument bör baseras på Lex Generalis-principen, vilken föreskriver allmänna bestämmelser som upphävs av mer specifik lagstiftning på nationell nivå eller på gemenskapsnivå, förutsatt att detta innebär ett starkare rättsligt skydd.
6. Europaparlamentet anser att det är sannolikt, med förbehåll för konsekvensbedömningen, att instrumentet skulle behöva omfatta såväl relationen företag emellan som mellan näringsidkare och konsumenter, om det ska skapa mervärde för små och medelstora företag, och att det kan behöva ha bredast möjliga tillämpningsområde för att minska risken för illojal konkurrens på den inre marknaden. Parlamentet uppmanar kommissionen att uttryckligen ta upp omfattningen av sådan illojal konkurrens i sin konsekvensbedömning.
7. Europaparlamentet anser att kommissionen specifikt bör utesluta finansiella tjänster från ett eventuellt avtalsrättsligt instrument som föreslås i detta skede, oavsett de fördelar det skulle kunna innebära om vissa begränsade delar av finansiella tjänster omfattades på längre sikt.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inrätta en särskild intern expertgrupp för förberedelsearbete om finansiella tjänster i framtiden, för att säkerställa att den finansiella tjänstesektorns eventuella särdrag, och eventuella dithörande initiativ som tas av andra delar av kommissionen, beaktas i ett framtida instrument.
9. Europaparlamentet konstaterar att ett avtalsrättsligt instrument, om det ska accepteras och nå framgång, måste hålla en mycket hög konsumentskyddsnivå, stämma överens med direktivet om konsumenters rättigheter och på vissa områden innebära ett än mer långtgående skydd.
10. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att det föreslagna direktivet om konsumenters rättigheter och ett eventuellt instrument om den europeiska avtalsrätten nära överensstämmer, genom att avvakta utfallet av förhandlingarna om direktivet om konsumenters rättigheter, så att ett klart rättsläge angående relationen mellan de båda åtgärderna kan uppnås och så att det säkerställs att strängare bestämmelser i den nationella obligatoriska konsumentlagstiftningen får företräde vid en eventuell konflikt.
11. I detta avseende uppmanar Europaparlamentet kommissionen att också säkerställa att avtal enligt instrumentet om den europeiska avtalsrätten ska vara skrivna på ett tydligt vardagsspråk så att konsumenter kan förstå villkoren i dem. Kommissionen uppmanas också att ta hänsyn till det språkliga skyddet för medborgare som talar något av medlemsstaternas officiella språk.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att nära koppla arbetet med det kommande lagstiftningsförslaget om ett EU-övergripande system för alternativ tvistlösning till det förberedande arbete som gjorts på området för den europeiska avtalsrätten, så att en

tillgänglighet till systemet för alternativ tvistlösning kan säkerställas i det eventuella framtida avtalsrättsliga verktyget.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	22.3.2011
Slutomröstning: resultat	+ : 42 - : 2 0 : 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Jürgen Klute, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Íñigo Méndez de Vigo, Sławomir Witold Nitras, Ivari Padar, Alfredo Pallone, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells, Corien Wortmann-Kool
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Marta Andreasen, Sophie Auconie, Lajos Bokros, David Casa, Robert Goebbels, Enrique Guerrero Salom, Carl Haglund, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Jiří Maštálka, Sylvana Rapti, Gianluca Susta

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	12.4.2011
Slutomröstning: resultat	+: 19 -: 2 0: 2
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Sebastian Valentin Bodu, Christian Engström, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Alexandra Thein, Diana Wallis, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Zbigniew Ziobro, Tadeusz Zwiefka
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Piotr Borys, Sergio Gaetano Cofferati, Sajjad Karim, Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Arlene McCarthy, Angelika Niebler
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	Claudio Morganti